

Heinrich Schuckmann Hermann Hofmann

Dissertatio Inauguralis Iuridica De Interesse

Rostochii: Kilius, 1643

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn731850580>

Druck Freier Zugang

Interesse

accessio

estimatio

Annaherung

Abschätzung

H. Schuckmann (A. Hoffmann) Vert. 1c

R. u. in 1643.

DISSERTATIO INAUGURALIS
JURIDICA
DE
INTERESSE,

Quam

Deo Opt. M. Clementer adjuvante
Ex Decreto & Auctoritate Magnifici
& Amplissimi Jctorum Ordinis in florentissi-
mâ ad Varnum Academiâ

PRÆSIDE

Amplissimo & Consultissimo Viro

DN. HEINRICO Schuckman/Jcto
excellentissimo, Professore Codicis Publico,
ac p. t. Facultatis Juridicæ DECANO
Spectatissimo.

Pro summis in utroq; jure privilegijs & honorib.

DOCTORALIB. consequendis

Publico examini subijcit

HERMANNUS HOSSEMAN
Culmbacho Francus.

*In Auditorio Majori die 20. Junij,
Horis ante & pomeridianis.*

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Academiæ Typographi.

ANNO Æræ Christianæ M. DC. X LIII.

DISSERTATIO IN AUCTORALIS

JURIDICA

DE

INTERESSE

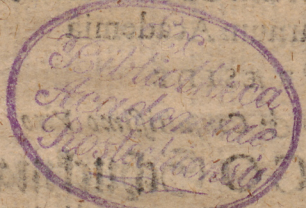
Quam

Deo Opt. M. Clementer adiuvante

Ex Doctoro & Auctoritate

& Amplissimo Consilio Ordinarii in

ma ad Venerabilem

DR. HEINRICH

excellens, Professoris Publici

in p. a. Facultatis Juridicae DECANO

speculando

Proferamus in vobis, hoc prius, hoc

DOCTORALIS, comp. tenet

Publicis venerationi

HERMANNUS

Cambracho

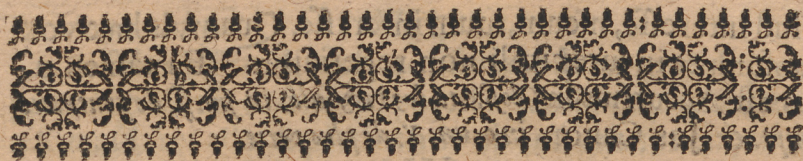
1. Auctoritate Majori

hanc autem

ROSTOCKII

ANNO DOMINI

MDCCCLXXII

Quod DEUS T. O. M. felix
faustumq; esse jubeat.

Dissertatio Inauguralis
De
INTERESSE.

THESIS I.

Otius Materiæ tractatio duobus potissimum membris comprehendi potest, sc. ut prius insinuet nobis ipsius interesse cognitionem: posterius ejusdem in judicio obtinendi modum. Ipsius verò Interesse cognitio absolvitur Definitione & Divisione, ut & causarum & effectus resolutione.

II.

Definitionem præcedit Etymologia, Homonymia & Synonymia.

III.

Quoad Etymologiam] *Id quod interest* dicitur quasi in re est per transp. literarum, *in re est* significat idem, quod in patrimonio est vel actu vel potentia. Nam & illud quod nobis ex facto abest, modò ad id habeamus actionem, dicitur in patrimonio existere *l. 15. ff. de Reg. J. l. 35. ff. de obl. & action.* unâ voce Interesse appellatur, quæ dictio licet nomen aliquod substantivum non sit, pro eo tamen usurpari potest, utpote loqui licet: hoc interesse,

A 2

illud

illud interesse, meum, tuum interesse. Quamvis hæc vox
ita sumpta in jure civili non reperiatur. Eâ tamen u-
sus est Accursius in *Gloss. ad l. 35. §. ult. in fin. ff. de contrah.
empt. & Jus Canon. in c. un. X. de plus petit.*

IV.

Homonymia.] Vox Interesse sumitur vel populariter
& vulgariter; Vel propriè & civiliter; In sensu popu-
lari denotat idem quod expedire, utile esse, referre *l. 1. ff.
Solut. Matrim. l. 65. §. 2. ff. ad Scrum Trebell.* item diver-
sum & oppositum esse. *l. si bene 33. in fin. ff. de usur. l. Domum
57. pr. ff. de contrah. empt. l. 21. §. fin. ff. quand. dies leg. ced.*

V.

In sensu civili iterum bifariam capitur vel absolute
vel relatè. In sensu absoluto regulariter denotat acces-
sionem quandam à re ipsâ principali vel ejus æstimatione
distinctam. *l. 2. §. fin. ff. de eo quod cer. loc. dar. oport.* In-
sensu relato vicissim vel largius; vel strictius. Illo mo-
do unâ cum damno etiam ipsius rei principalis æstima-
tionē continet. *l. Titius 43. circ. fin. ff. de action. empt. l. Juli-
anus 17. §. 1. ff. de R. V. l. 14. §. ult. ff. de furtis.* Strictius sumptum
ad solam rei principalis æstimationem refertur. *l. 3. §. 1. ff.
commod. l. 45. ff. de contr. empt.*

VI.

Synonymia.] Id quod interest dicitur & utilitas *l. 9. §.
ult. ff. ad exhib. l. 81. §. fin. ff. de V. obl. l. 11. §. ult. ff. de action. empt.*
& denotatur per illud lucrū emergens *l. 49. §. 6. ff. de legat. 1.*
Item affectio *l. servus. 7. ff. de serv. export.* dicitur & pecunia
l. 72. pr. ff. de V. Oblig. quanti ea res sit. *l. pen. in fin. ff. si quis cau-
tionibus in Jud. sist. l. fin. ff. de stipulat. prator.* Item poena
l. fin. ff. de eo quod cert. loc. dar. oport. jactura *l. si tutor. 17. ff. de
auctor. tutor.* damnum ex re principali contingens. *l. 45. ff.
de contrah. empt.* quæ tamen verba pro subjecta materia
aliter atq; aliter capiuntur.

VII.

VII.

[*Definitio.*] Pro diversa considerandi ratione duplex genus constitui & definiri potest: quod sit Accessio vel æstimatio rei ad nos pertinentis ob conventionem, moram, culpam vel factum Adversarii.

VIII.

[*Verba Definitionis.*] Est accessio. Quâ voce generaliter sumptâ continetur omnis utilitas intercepta, sive ea sit principalis sive accessoria. *ut sumitur in rubr. ff. de usur.* & sic Genus hoc accommodari potest modò absolute, modò relatè & largiùs sumpto interesse. (2) est æstimatio. licet enim æstimatio non sit ipsum interesse. *l. 21. §. ult. ff. ad leg. Aquiliam.* Sed ejus potius indicatura s. taxatio, quæ ut plurimum fieri assolet re perditâ. *l. 8. pr. ff. de condict. furt. vel facto secundum conventionem non præstito leg. 72. pr. ff. de V. obl.* Inde tamen non sequitur, quod interesse non sit æstimatio in sensu stricto, quo dictum in *th. 5.* Dum enim damnum vel interesse petitur vel restituitur æstimari dicitur *d. l. 72. pr. ff. de V. O.* idq; vel ratione agentis confusim. *arg. l. 32. pr. ff. de usur.* vel ratione adjudicantis determinatè. *§. 32. Inst. de actionibus.* Ferè secundum modum quem præscribit *l. faciendâ æstimatione 8. ff. arb. furt. casar.*

IX.

Quomodo res ad nos pertinere possit ob conventionem docet latissimè imprimis tractatus contractuum & subindicabitur etiam infra *th. 49. & seqq. ob moram* autem petimus interesse, si V. C. creditoribus nobis determinato die debitum non fuerit exsolutum *l. 3. ff. de in litem j. rand. ob culpam;* veluti si fortè à venditore res non tradatur, quo magis rei fuerit factum furtum. *l. 80. pr. ff. de furt. ob factum;* Si V. C. adversarius rei nostræ possessionem nobis quietam non reliquerit *l. pen §. fin. ff. uti possid.*

A 3

X. Di-

X.

Dirisio.] Interesse ut accedat vel æstimetur potest contingere tripliciter. Vel factâ conventione, vel non factâ, vel modò utroq;.

XI.

Ex conventione quando interesse petitur, dicitur vulgò *interesse conventum*. Quod fit quando de solvendâ certa summa loco ejus quod interest inter partes convenit. *l. fin. ff. de prator. stipulat.* quæ conventio nihil aliud est, quàm quædam poena loco probationis appositâ. *§. fin. Inst. de V. oblig.*

XII.

Per interesse competens absq; conventionẽ venit *interesse accidentale*, quod iterum est *vel quanti plurimi* vel *casuale s. momentaneum*.

XIII.

Illud quanti plurimi in jure appellatur utilitas s. quod idem est interesse circa rem *l. si sterilis 21. §. 3. ff. de actionib. empt.* Dictio *circa* hic significat accessionem *arg. l. Rutilia 69. ff. de contr. empt.* quæ tamen ex re ipsa procedit: utpote sunt partus ancillarum. Vel ei inhæret; velut fructus fundi pendentes: Quod interesse aliàs vocatur *intrinsecum*. *Id. ad l. 20. §. 3. ff. de petit. hereditatis.*

XIV.

Dicitur quanti plurimi non quod nunc sit, sed quod à tempore moræ fuit *arg. l. 22 ff. de R. Cred. jam verò vel esse desuit. l. 50. pr. & l. 67. §. 2. ff. de furtis.* Vel etiam eviluit *l. inde Neratius 23. §. 3. ff. ad L. aquil.* Alioquin si res adesset, non diceretur quanti plurimi, sed verus & præsens valor.

XV.

Definiri potest: quod sit æstimatio qualitatis, quæ semel rei accessit & ejus pars fuit, orta ex morâ s. facto Adversarij.

XVI.

XVI.

Hoc casuale, cujus exemplum aliquod habemus in l. 2. ff. de evictionibus. rursus est vel æstimabile. Vel nec æstimabile. Illud est quod venit in considerationem. Hoc non item. *De quo infra. th. 21. & seq.*

XVII.

Dicitur extrinsecum, quia extra naturam rei principalis existit. arg. l. 24. §. 3. ff. de damno. infecto. & momentaneum ob id, quod simul eodem tempore totum committatur, non quidem quod contingat uno temporis puncto Mathematico, sed observatâ certâ aliqua cupidine s. temperamento temporis l. antiqui. 3. ibi Gloss. super Verba: eodem tempore enixa. ff. si pars. heredit. per. junctâ l. 15. ff. de statu. hom.

XVIII.

Definiri potest breviter secundum Accursium, quod sit damnum emergens & lucrum cessans. *Ein angehender Schad und auffhörender Nutz.* Plenior aliâs Definitio hæc est, quod sit in omnibus contractuum casibus tam certis quàm incertis ob moram, culpam s. factum adversarij, damni emergentis vel lucri cessantis civilis & legitima accessio vel etiam congruè facta æstimatio.

XIX.

Per damnum in concreto intelligitur, id quod ego propter culpam alterius amisi & præstiti. V. C. si servum occidisti, quem ego sub certâ poenâ tradendum, promisi. l. 22. pr. ff. ad L. Aquil. Hæc poena, quam præsto, est damnum emergens potestq; actione. L. Aquil. repeti d. l. 22. Aliud exemplum vid. in l. 3. ff. de in litem jurando.

XX.

Lucrum cessans est utilitas intercepta s. defectus ejus, quod quis certò habere potuit, & quidem ex eo solo, quod

quod præstandum erat. *Habetur exemplum talis lucri in L. si quis uxori s. 2. §. 28. ff. de furtis.*

XXI.

Debet autem esse reale: & in hoc differt ab eo, quod dicitur lucrum spei dependens sc. ex fortunæ tantum infidiis. *arg. §. 4. Instit. de V. Obligat. vel verisimilib. conjecturis l. 2. §. fin. ff. de eo quod certo. loc. dar. oport.* quod non semper venit in considerationem.

XXII.

Sicuti nec illa utilitatis species attenditur unquam: Veluti si quis (1) potuit lucrum habere ex re quapiam, non ramen necessario, sed ita ut etiam potuerit non habere, de quo est textus in *l. quemadmodum 29. §. 3. ff. ad L. Aquil.* (2) si lucrum certo quidem habere potuit sed non ex eâ re solâ, verum æquè ex aliâ *l. 21. §. 3. ff. de action. empt.*

XXIII.

Hoc interesse iterum recipit divisionem. Est enim vel singulare vel commune.

XXIV.

Singulare quando rei utilitas non attento communi valore s. quanti revera est, sed ex affectione privatâ, quam actor erga rem habet, æstimatur.

XXV.

Hoc iterum duplex est: vel affectionis tantum; vel utilitatis & affectionis simul.

XXVI.

Illud ex speciali affectu non augeat condemnationem, sed in eo res, quanti omnibus valet, spectatur. *Proponitur exemplum in l. 35. ff. de minorib. junctâ l. 30. ff. de bon. libere.*

XXVII.

Hoc ceu æstimabile, commodo pecuniario augeat, condemnationem, si fuerit juratum in litem, *arg. l. 1. & l. 4. pr. ff. de in lit. jurand.*

XVIII.

XXVIII.

Dicitur vicissim vel verè vel præsumptivè; Verè si V.C. agatur de restitutione corporis Juris, in quo multos apostillos s. remissiones conscripserit Actor. *Præsumptivè*: Sicubi res aliqua propter calumniam vel dolum rei juramento in litem æstimatur. *l. 64. pr. ff. de judiciis l. 8. & pen. ff. d. in lit. jur.*

XXIX.

Commune dicitur, quod æstimatur communi valore. *l. pretia rerum 63. pr. ff. ad L. Falc. l. 33. ff. Ad l. Aquil.*

XXX.

Modo utroque interesse obveniens quod attinet, possumus illud appellare usurarium *juxta l. 6. in fin. ff. de negot. gest.* quod vulgò usuram leges vocant. *i. ff. & C. d. usur.* & interusurium dicitur. *in l. 82. pr. ff. de legat. 2.*

XXXI.

Obvenit modo utroque h.c. tam ex conventionem quam circa eam; utpote ex morâ.

XXXII.

Definitur; quod sit accessio ad sortem s. quantitatem debitam ob hujus usum creditori à debitore præstanda.

XXXIII.

Estq; duarum specierum: altera generis nomen retinet & usura dicitur in specie secundum consuetum aliàs in jure nostro loquendi modum. *arg. S. 1. Inst. de Adopt. & S. 1. Inst. de gradibus junctâ l. ult. S. 2. ff. eod.* altera foenus appellatur.

XXXIV.

Usura in specie sic dicta, est accessio ad sortem s. quantitatem ex quacunque causa debitam, ob moram non solventis ex conventionem vel officio judicis præstanda.

XXXV.

Fœnus est accessio quantitatis mutuò datæ, à tempore contractus ex conventionem in lucrum creditoris præstanda.

B

XXXVI.

XXXVI.

Estq; vel nauticum vel terrestre. Nauticum quod & maritimum dicitur *in l. 6. ff. de naut. fœnor.* vicissim est vel proprium vel improprium. Illud est mutuae pecuniae quae trans mare vehitur periculo creditoris *l. 1. ff. de naut. fœn.* Hoc verò pecuniae mutuae citra tamen navigationem periculo creditoris *arg. l. periculi pretium 5. ff. d. t.* itaque ex conventionem idem est ac illud *l. 2. C. de naut. fœn.*

XXXVII.

Fœnus terrestre est, quando non creditur pecunia navigaturo sed aliis. De his autem usuris in genere notandum est, eas nullo modo hic intelligi *mordentes* vel dilectionem proximi offendentes *sed nec mordentes*, ac proinde illas prohibitas, hasce verò cum jure naturali, & divino, tum privato sc. civili & canonico, quin & publico licitas esse defenderim. XXXVIII.

Hic loci commodè posset indicari, quomodo differant interesse casuale, usura & poena conventionalis, atque etiam quomodo concurrant. Sed ne Disputatio excurret præscriptum modum, in discursu quærenti hoc exponam.

XXXIX.

Absolutâ cognitione ejus quod interest generaliori: sequitur nunc causarum explicatio.

XL.

Efficiens est duplex remota & propinqua. Remota est quoad interesse conventum, conventio. Quoad ininteresse quàm plurimi & casuale, mora, culpa vel factum Adversarii: demùm tam conventionem quàm morâ constat interesse usurarium.

XLI.

Conventio illa est vel pactum vel stipulatio.

XLII.

Ex pacto usurae debeantur in bon. fid. judiciis, tam
dire

directis quam contrariis. Si illud ab initio vel in ingressu negotii adjectum contractibus *l. 24. ff. de positi l. 5. C. de pact. inter empt. & vendit.* vel in continenti iisdem subsecutum fuerit *l. 7. §. quin imò §. ff. de pactis.*

XLIII.

Si verò ex intervallo, tum ad usuras petendas aliter non prodest, nisi ad exceptionem *d. l. 7. §. 5. & sicubi mora intervenierit l. 17. §. 4. ff. de usur.*

XLIV.

Secus est in contractu mutui. In hoc enim sine stipulatione etiam ex pacto in continenti adjecto non debentur *vid. textum in l. Titius 24. ibi pecunia quidem credita ff. de prescr. verb. & l. 3. C. d. usuris* quod hodiernâ tamen consuetudine vix attenditur.

XLV.

Aliud de jure civili in frumento, tritico, hordeo, vino oleo & similibus mensurâ constantib. obtinet. ubi etiam ex nudo pacto usuræ debentur. *l. frumenti 12. C. de usuris.* quod etiam procedit, si civitas pecuniam crediderit *l. 30. ff. de usur.* aut argentum *Novell. 136. c. 4.* vel pecunia sit trajectitia *l. 7. ff. de naut. faenor.* modò certus definiatur modus usurarum, qui legitimam quantitatem non excedat. *l. 31. & 41. §. fin. ff. de usur.*

XLVI.

Si tamen stipulatio intervenerit tam stricti juris quam bon. fid. contract. debebuntur. *l. 1. C. de usur. d. l. 24. ff. de prescr. V.*

XLVII.

Ex mora debentur tantum in judiciis bonæ fidei *l. 32. §. 2. ff. de usur.* non in contractib. stricti juris. *l. 3. C. de usur.* in tantum, ut ne quidem ex tempore litis contestatæ præstandæ sint. Quia hoc nusquam in jure cautum, proinde

de nec affirmandum est. Fingere enim casus non licet, qui non reperiuntur. *l. illam 10. C. de collation.*

XLVIII.

Propinqua Efficiens est Interceptio utilitatis s. ut supra dictum est, damnum emergens & lucrum cessans. Idque vicissim statui potest vel verum vel præsumptum. Illud spectatur in Interesse convento casuali & quàm plurimi. Hoc in interesse usurario.

XLIX.

Materia s. Subjectum interesse in genere sunt obligationes. In specie verò casualis interesse sunt contractuum casus tam certi quàm incerti *l. un. C. de sent. qua pro eo quod interest. prof.*

L.

Certi casus sunt, qui habent certam quantitatem vel naturam. Incerti qui huiusmodi requisitis destituuntur.

LI.

Per certam autem *quantitatem* putamus inditari rem in certo h. e. determinato pondere, numero & mensurâ constantem. Per *naturam* verò certam, rem certis finibus suis & quasi cancellis ita determinatam, ut civiliter saltem aliquod totum integrum vel simplum constituat, certam eamq; à iudice duplicandam æstimationem recipiens.

LII.

Erunt igitur casus contractuum certi nihil aliud, quàm contingentia quædam circa contractus ex certo & determinato pondere, numero, mensura, aliisq; certis finibus, cancellis & circumstantiis ita qualificata & affecta, ut aliquod totum integrum vel simplum constituent. *vid. textum in l. stipulationum 74. pr. ff. de V. obl.*

LIII.

Ad hoc, ut certus sit casus, non requiritur ut statim ab initio rem certam contineat; sed sufficit si tùm, cùm præstatur, certa appareat, ceu fit cum equus sit.

pro.

promissus in genere, vel sub disjunctione Maius aut fundus.

Quamvis enim antequam quid præstetur, obligatio incertum contineat. *l. 75. §. 4. ff. de V. O.* Attamen cum res iam præstatur, certa est, & quæcunq; erit illa ipsa promissa videtur. *l. cum incertus 13. ff. de legat. 1.* si quidem amplius ignorari non poterit quæ sit, vel qualis & quanta. *l. certum 6. ff. de R. Cred.*

LIV.

Atque ita in omnibus illis contractib. contingere potest, in quos alias regulariter res certa deduci solet, ut aliquando incertum petatur. Veluti in casu emptionis contractæ super aleâ, si fortasse piscator rete jactare noluerit. *l. si jactum 12. ff. de action. empr. l. 7. & 11. ff. de hereditat. vel actione vendit.*

LV.

Haecenus de casibus certis, nunc sequitur ut dicamus quot modis fiat, quò minus interesse casus certam quantitatem vel naturam habeant, & norandum id contingere tripliciter: 1. quando negotium rem incertam continet, sive factum indeterminatum, ceu fit in obligatione mandati. *l. 8. §. 6. ff. mandati. tutelæ l. 7. C. arbitrium tutelæ. negotiorum gestorum vid. l. 19. §. pen. l. 31. §. 3. ff. de negot. gest. & regulariter in quavis obligatione faciendi vel non faciendi, l. 75. §. 7. ff. de V. O.*

LVI.

2. Quando negotium principale rem quidem certam continet, sed præterea aliud etiam incertum objectum principaliter in obligatione adjunctum habet. *vid. exemplum in l. 22. §. 1. ff. Ad. leg. Aquil.*

LVII.

3. Quando res plurimum habet facti, ut contingit in possessionis causa. *l. 19. ff. ex quib. caus. maj. in integ. restit.*

LVIII.

Forma interesse præter usurarium est, ut in incerto consistat, adeoq; totum à probationibus & circumstanti-

is dependeat. Hinc dicitur in facto non in jure consistere in *l. 24. ff. de R. J.* LIX

Finis in eo consistit, ut utilitas, quæ nobis facto vel morâ Adversarii abest, reparetur, nosq; indemnes servemur & damna refarciantur, *arg. l. 13 ff. remrat. hab. c. pervenit 2. X. de fidejussor.* Nam eadem debet esse conditio Actoris, quæ futura fuisset, si quid factum vel non factum fuisset *l. semper 15. §. 7. ff. quod vi aut clam.*

LX.

Effectus est obligatio. Unde agere licet adversus eum ejus morâ culpâ vel facto damnum datum aut lucrum interceptum est, ad illud recuperandum.

LXI.

Absolutâ ejus quod interest cognitione, membro priori: sequitur nunc ejusdem in judicio consequendi modus s. ratio. membrum posterius.

LXII.

Conspicitur illud verò in petitione s. actione instituendâ: vel legitima probatione: vel denique congruâ adjudicatione. LXIII.

Petitionem interesse quod attinet, distinguendum putato. Aut interesse succedit in locum principalis obligationis, tanquam ejus æstimatio, utpote quando res vel factum amplius præstari nequit. *l. 72. pr. ff. de V. Obl.* & tunc venit jure actionis. Aut non succedit sed accedit rei principali ut in *l. 114. ff. eod.* tunc venit officio judicis prout in actionibus arbitrariis conspiciere licet ex text. *l. 2. §. fin. l. 8. ff. de eo quod cert. loc.*

LXIV.

Est autem actio, qua petimus interesse, non alia quàm condictio incerti *l. fin. ff. si quis in jus vocat non ierit. l. 3. in fin. C. de inutilibus stipulat.* LXV.

Interesse tamen usurarium, quod vel ex morâ vel pa-

80

cto incontinenti b. f. contractibus adjecto debetur, eadem actione quâ fors peti potest *l. in bona fidei 13. C. de usur. l. 3. & 4. C. depositi.* LXVI.

Quod si in sortem tantum condemnatus sit reus, ulterius usuræ peti non possunt. Quia creditor exceptione rei judicatæ repellitur. Una enim est actio ad sortem & usuras. Sententia igitur absolutoria lata in una parit exceptionem rei judicatæ in altera *d. l. 13. C. de usur. & l. 4. C. depositi.* LXVII.

Quoad *probationem*, quibus modis ea fiat in singulis interesse speciebus è Dd. Practicis petendum erit, quâ de re inter alios G. Durandum in aureo suo repertor. *lib. 2. p. 3. n. 18.* consulere poteris.

LXVIII.

Denique interesse legitimè probatum sequitur ejusdem per judicis *sententiam congruam æstimationem* s. adjudicatio, quæ ex constitutione Justiniani *in d. l. un. C. de sent. quæ pro eo quod interest proferuntur.* ira comparata esse debet, ne in casib. certis adjudicetur ultra duplum (in quo & simplum continetur) In incertis verò ultra & quidem in id quod reverà interest *d. l. un.*

LXIX.

Simplum autem illud, cujus dupli quantitatem non excedere licet, est ipsa res principaliter debita certæ naturæ vel quantitatis, cui accedit extrinsecus obligatio ad interesse. Idque obtinet, si res fuerit revera vel pluris vel minoris, *l. 43. in fin. junctâ leg. seq. ff. de action. empt.* semper enim habetur respectus ad precium conventum & solutum, non ad rem. *l. Titia. 62. in fin. ff. de jure dotium. l. 53. pr. ff. de evictionibus.* neque hic attenditur mutatio si augmentatio sequens *l. Rutilia 69. ff. de contr. empt.*

LXX.

LXX.

Quod si à partibus non sit æstimata res principalis, tunc in casibus certis fieri æstimationem communem, censeo. *per text. in l. 33. pr. ff. ad L. Aquil. & l. 63. ff. ad L. Falcid.*

LXXI.

Sed quid si læsio facta sit ultra dimidium iusti pretii? idem dicendum verius judicaverim, per rationem: ne melioris sit conditionis decipiens quam deceptus *l. 12. §. 1. ff. de furtis c. legi Epist. 36. c. 16. q. 1.*

LXXII.

Eodem modo duplum censeretur, ut si five simul & semel si five etiam pluries ad interesse agitur, adjudicatio ejus ultra fieri non possit. Ita tamen ut si actum sit ab initio statim ad eorum interesse probatum, simpli parte tantum deficiente V. C. per evictionem ablatâ, illud totum præstetur, quo casu taxationem ad partem pro ratâ partis deficientis fieri debere nego. Semel autem exsoluto interesse, quod simplum non excurrit, reus non amplius tenebitur ad interesse causam respondere.

Ne spacium pagellæ relinqueretur, Coronidis loco adjicere volui tres quæstiones:

I. *Utrum Constitutio d. l. un. de duplo non excedendo etiam ad pœnas conventionales pertineat? Negativa subscribere malo.*

II. *Ad quodnam casuum genus delicta pertineant? Ad incertos commodius referenda defenderem.*

III. *Utrum interesse alterius ininteresse detur? Resp. fieri posse, ut probatum ac in sortem redactum novam possit parere exactionem interesse,*

¶(o)¶

promissus in genere, vel sub disjuncto
fundus. Quamvis enim antequam
obligatio incertum contineat. *l. 75. §. 1.*
men cum res iam præstatur, certa est
la ipsa promissa videtur. *l. cum incertum*
quidem amplius ignorari non poterit
& quanta *l. certum 6. ff. de R. Cred.*

LIV.

Atque ita in omnibus illis contractibus
test, in quos alias regulariter res certum
liquando incertum petatur. Veluti in
tractæ super aleâ, si fortasse piscator
l. si jactum 12. ff. de action. empt. l. 7. & 1.
actione vendit.

LV.

Haftenus de casibus certis, nunc
quot modis fiat, quod minus interesse
titatem vel naturam habeant, & non
re tripliciter: 1. quando negotium
tinet, siue factum indeterminatum.
one mandati *l. 8. §. 6. ff. mandati. tut.*
tutele. negotiorum gestorum vid. l. 1.
de negot. gest. & regulariter in quavis
vel non faciendi, l. 75. §. 7. ff. d. v. o.

2. Quando negotium principale
continet, sed præterea aliud etiam
principaliter in obligatione adjunctum
plum in l. 22. §. 1. ff. Ad. leg. Aquil.

LVII.

3. Quando res plurimum habet
possessionis causa. *l. 19. ff. ex quib. cau.*

LVIII.

Forma interesse præter usurarium
consistat, adeoque totum à probatione

B 3

the scale towards document

